УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум 23. новембар 2015. године

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Наставно-научно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду

Одлуком 2572/1 од 10. 11. 2015. Наставно-научног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду образована је комисија за оцену подобности докторанта "Постколонијализам и пољски дискурс постзависности".

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. др Петар Буњак, редовни професор за ужу научну област Полонистика, 2009, Филолошки факултет у Београду;
2. др Александра Јовановић, ванредни професор за ужу научну област Англистика, 2013, Филолошки факултет у Београду;
3. др Слободан Грубачић, дописни члан САНУ на Одељењу језика и књижевности, 2009, професор емеритус Универзитета у Београду, 2011, редовни професор Филолошког факулутета за ужу научну област Германистика, 1985, Филолошки факултет у Београду.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Јелена Јовић рођена је 13. 07. 1981. године у Београду. Дипломирала је на Групи за пољски језик и књижевност на Филолошком факултету у Београду 2005. Радила је као хонорарни сарадник у Библиотеци Катедре за славистику, а затим прешла у наставу 2006. године. Запослена је као асистент на предметима пољског језика, књижевности и културе на Филолошком факултету од 2008. године. Од школске 2009/10. студент је докторских студија на Филолошком факултету, модул Књижевност.

Неколико година, закључно са последњим објављеним бројем 2009, преводила је савремену пољску и српску поезију и уређивала странице српске и босанске књижевности у часопису за књижевност и културу Источне и Средње Европе *Pobocza*. За време основних студија превела је с пољског, између осталог, роман *Пацов* Анџеја Зањевског (2004). Нешто касније, уследили су преводи монографије *...када сазремо као култура... Стваралаштво српских списатељица на почетку XX века: канон - жанр - род* Магдалене Кох (2012), и поглавља V-VIII, закључно са поговором збирке есеја *Антрополошка имагинација* Анџеја Менцвела (2013). Почетком 2016. из штампе ће изаћи њен превод романа *Мрачно да скоро је ноћ* Јоане Батор и, крајем исте године, *Морфијум* Шчепана Твардоха, као и још једна антрополошка студија, *Народ и његове песме. О усмености, писмености и народној епици код Албанаца и Срба* Ригелса Халилија.

Искусан је симултани преводилац са пољског и енглеског језика (ангажовале су је организације попут Црвеног крста, Солидарности и ОЕБС-а), и чест сарадник Југословенске кинотеке.

Аутор је две самосталне и учесник неколико међународних изложби фотографија.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Прикази и радови:

1. Три боје: црвено, црно, бело [приказ књиге: Анџеј Стасјук: Бели гавран, Београд, 2004.] // Кораци. – ISSN 0454-3556. – Год. 38, књ. 35, бр. 5/6 (2005), стр. 173-178.
2. Јубилеј српске универзитетске полонистике: [110 година полонистике у Србији: зборник радова / ур. Петар Буњак. – Београд: Славистичко друштво Србије, 2006. – 352 стр.] // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – ISSN 0352−5007. – 56, 1 (2008), стр. 169−175.
3. Документа из драматичног времена: [приказ зборника III међународни конгрес слависта, (Београд, 18 – 25. IX 1939): репринт издање материјала неодржаног конгреса / приредио Богољуб Станковић. – Београд: Славистичко друштво Србије, 2008. – 27, 785 стр.] // Зборник Матице српске за књижевност и језик. – ISSN 0352−5007. – 57, 3 (2009), стр. 710−715.
4. Српска модернистичка *femina* [приказ књиге: „Када сазремо као култура...": Стваралаштво српских списатељица на почетку XX века: канон – жанр – род = „...Kiedy dojrzejemy jako kultura..." Twórczość pisarek serbskich na początku XX wieku: kanon – genre – gender / Magdalena Koch. – Acta Universitas Wratislaviensis No 2958. – Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2007 – 318 стр.] // Књиженство: часопис за студије књижевности, рода и културе. – ISSN 2217-7809. – Год. 2011, бр. 1. <www.knjizenstvo.rs/magazine.php?text=23>
5. Личный архив профессора Джордже Живановича как источник для истории славистики: предварительные замечания / Петр Буняк, Елена Йович. // Slavica litteraria. – ISSN 1212-1509. – 2012, vol. 15, iss. Supplementum 2, pp. [81]-94.

Преводи:

6. Aktivnosti / Jolanta Stefko; prevele sa poljskog Jelena Jović i Edita Gireg. // Obnoviću lice zemlje: jezički pristupi danas / [priredio Dragan Bošković]. – Blagovest: specijalno izdanje. – Beograd: Nadbiskupski ordinarijat, [2003]. – Str. 30.
7. Нови песник / Бруно Шулц; превела с пољског Јелена Јовић. // Градац. – ISSN 0351–0379. – 148/149 (2003), стр. 51–53.
8. Crtež prstom / Kšištof Sivčik; prevele sa poljskog Jelena Jović i Edita Gireg. // Obnoviću lice zemlje: jezički pristupi danas / [priredio Dragan Bošković]. – Blagovest: specijalno izdanje. – Beograd: Nadbiskupski ordinarijat, [2003]. – Str. 34.
9. Ringišpil / Robert Adamčak; prevele sa poljskog Jelena Jović i Edita Gireg. // Obnoviću lice zemlje: jezički pristupi danas / [priredio Dragan Bošković]. – Blagovest: specijalno izdanje. – Beograd: Nadbiskupski ordinarijat, [2003]. – Str. 33.
10. PACOV / Andžej Zanjevski. Prevele Jelena [Jović] i Svetlana Ćirlić-Jović. – Beograd: Narodna knjiga - Alfa, 2004. – 178 str. (Antologija svetske književnosti, br. 103)
11. POBEDILA SAM RAK / Marijana Zjola-Markuš. Prevod Jelena Jović. – Beograd: Prometej, 2005. – 183 str.
12. Królowa pustego balkonu. Nie chcę pracować w cyrku. Inspekcja sanitarna. Bluźnierstwo. Wizjoner. Cel. Niektóre obserwcje. Zmrużenia / Ljiljana Ilić; z języka serbskiego przełożyły Katarzyna Bytomska i Jelena Jović // Kwartalnik literacko artystyczny Pobocza. – ISSN 1505-1676. – 35, 1 (2009), str. 75-78.
13. Zmiana. Docinki osobowe. Koszmary hiperprodukcji. Lost. Węgierski dla początkujących. Wiersz o wierszu / Tamara Petrović; z języka serbskiego przełożyły Katarzyna Bytomska i Jelena Jović // Kwartalnik literacko artystyczny Pobocza. – ISSN 1505-1676. – 35, 1 (2009), str. 79-82.
14. X-ray. Muzyka. Kokon. Sumatra / Davor Radulj; z języka serbskiego przełożyły Anna Sołoninko i Jelena Jović // Kwartalnik literacko artystyczny Pobocza. – ISSN 1505-1676. – 35, 1 (2009), str. 83-86.
15. Rozlały się kostki. Autobusy. Niebieska śliwka. Nocna przejażdżka linią kolejową Belgrad–Bar. Recycling / Nikola Živanović; z języka serbskiego przełożyła Jelena Jović // Kwartalnik literacko artystyczny Pobocza. – ISSN 1505-1676. – 36, 2 (2009).
16. Czyściec. Repliki / Nikola Vujčić; z języka serbskiego przełożyła Jelena Jović // Kwartalnik literacko artystyczny Pobocza. – ISSN 1505-1676. – 36, 2 (2009).

17. КАДА САЗРЕМО КАО КУЛТУРА: стваралаштво српских списатељица на почетку XX века: (канон - жанр - род) / Магдалена Кох. Превела с пољског Јелена Јовић. – Београд: Службени гласник, 2012. – 358 стр. : илустр.
18. ANTROPOLOŠKA IMAGINACIJA / Andžej Mencvel. Prevele s poljskog Ivana Đokić Saunderson i Jelena Jović. – Beograd: XX vek; Čigoja štampa, 2013. – 270 str. (Biblioteka XX vek, 214)
19. MRAČNO DA SKORO JE NOĆ / Joana Bator. Prevela s poljskog Jelena Jović. – Beograd: Booka, 2015. – 525 str. (у припреми)
20. MORFIJUM / Ščepan Tvardoh. Prevela s poljskog Jelena Jović. – Beograd: Dereta, 2016. – 550 str. (у припреми)
21. NAROD I NJEGOVE PESME. O USMENOSTI, PISMENOSTI I NARODNOJ EPICI KOD ALBANACA I SRBA / Rigels Halili. Prevela s poljskog Jelena Jović. – Beograd: XX vek; Čigoja štampa, 2016 – 300 str. (у припреми)

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидат Јелена Јовић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложен др Петар Буњак, редовни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за славистику, Група за пољски језик и књижевност.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

1. Polonica et polono-serbica: Огледи и скице / Петар Буњак. – Београд: Филолошки факултет – Народна књига, 2001, 286 стр. (Библиотека „Филолог“, књ. 8).
2. Uwagi nad recepcją Przybyszewskiego w Serbii / Petar Bujak // Język – literatura – kultura Słowian dawniej i dziś / Jerzy Świdziński i Tadeusz Zdancewicz (eds.). – Poznań: Wydawnictwo Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, 1991. – ss. 17–36.
3. Przyczynek do zagadnienia recepcji Przybyszewskiego w serbskim środowisku literackim / Petar Bunjak. – Slavia. – 62 (1993), ss. 463–470.
4. Zarys recepcji dzieł Henryka Sienkiewicza wśród Serbów / Petar Bujak // Зборник Матице српске за славистику. – 52 (1997), стр. 129–138.
5. Српска научна књижевна полонистика (историјат и методолошка оријентација) / Петар Буњак // Изучавање словенских језика, књижевности и култура у инословенској средини / Богољуб Станковић (ред.). – Београд: Филолошки факултет – Славистичко друштво Србије, 1998. – стр. 333–345.
6. Мицкјевич и словенска идеја / Петар Буњак // Славистика – 3 (1999), стр. 333–340.
7. Прилог семантичкој интерпретацији „Песме о крају света“ Чеслава Милоша / Петар Буњак // Филолошки преглед. – 25, 2 (1998), стр. 57-69.
8. Метрички и тематски контекст „Баладе“ Чеслава Милоша / Мирослав Топић, Петар Буњак // Филолошки преглед – 26, 1–2 (1999), стр. 199–226.
9. Пољски историјски роман епохе позитивизма (реализма) и његова рецепција код Срба / Петар Буњак // Књижевност и историја, 4 / Мирољуб Стојановић (ред.) – Ниш: Центар за научна истраживања САНУ и Универзитета у Нишу – Филозофски факултет УН – Славистичко друштво Србије, 2001. – стр. 109–130.
10. Пољска књижевност и надреализам / Петар Буњак // Надреализам у свом и нашем времену – Le surréalisme en son temps et aujourd’hui / Јелена Новаковић (ред.). – Београд: Филолошки факултет : Друштво за културну сарадњу Србија-Француска, 2007. – стр. 379–392.
11. Мицкјевичева романса Марилин гроб и њен заборављени српски превод / Петар Буњак // Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор. – 73, 1–4 (2007), стр. 125–140.
12. О једном песничком преводу Николе Манојловића Рајка и спорној атрибуцији његовог изворника / Петар Буњак // Филолошки преглед. 41, 1 (2014), стр. 131–146.

Комисија сматра да др Петар Буњак, редовни професор, **испуњава све услове за ментора ове**

докторске дисертације за област науке о књижевности и пољске књижевности.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе Постколонијализам и пољски дискурс постзависности **прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.**

2. предмета (проблема) истраживања

Опис теме: Постколонијализам као постмодерни, културолошки засновани дискурс у светској, пре свега западној у хуманистици последњих деценија, иако сам по себи не представља посебну научну парадигму, значајно утиче на садржај, смерове и методолошке процедуре савремених истраживања у хуманистичким и друштвеним наукама. Првобитно постављен као критика евроцентричног модела културе и „цивилизаторских“ тенденција његове глобалне експанзије током нововековне историје – колонијализма, постколонијализам је као предмет проучавања промовисао различите облике доминације у друштвеним односима, базиране на економској, политичкој, културној, верској, расној, родној итд. зависности, односно њиховом рефлектовању на човеков духовни и друштвени живот. Дијалектика спреге доминације, зависности и мање или више делотворне еманципације од њих постала је тако с једне стране фактор сужавања фокуса на овај феномен у друштвеним и хуманистичким истраживањима, а са друге – ширења, па и множења области у којима се та спрега намеће као фундаментална (политичке науке и међународни односи, геополитика, економска и културна географија, социологија, антропологија, психологија, феминизам, књижевност…).

У пољским хуманистичким истраживањима, посебно у области културолошке науке о књижевности, последњих година добија све јаснију физиономију специфичан научни дискурс „постзависности“ (polski dyskurs postzależnościowy). У оквирима овога дискурса сагледавају се, у категоријама постколонијализма, различити облици доминације/зависности/еманципације у пољској културној историји од XVI и XVII века, преко века просвећености, романтизма, I и II светског рата до колапса комунистичке Пољске 1989. У овом дискурсу кључно место стичу идентитетска питања, пре свега питање уобличавања пољске националне свести и културне традиције.

Кандидаткиња намерава да сагледавањем постколонијалне теоријске мисли у науци о књижевности и пољског дискурса постзависности прикаже физиономију овога другог с његовим особеностима и развојним перспективама. Предмет дисертације који би се могао вербализовати и као *специфичности пољског дискурса постзависности у контексту постколонијализма* подразумева отуд широку књижевно-теоријску рефлексију о предметима и методама савремене науке о пољској књижевности.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од осамдесет библиографских јединица релевантних за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

Постколонијализам:

1. Ahmad, Aijaz, *In Theory: Classes, Nations, Literatures*, Verso, London 2000
2. Appiah, Kwame Anthony, “Is the Post- in Postmodernism the Post- in Postcolonial?”, Critical Inquiry, Vol. 17, No. 2 (Winter, 1991)
3. Aschroft, Bill/Griffits, Gareth/Tiffin, Helen, *The Empire Writes Back: Theory and Practice in Post-Colonial Literatures*, London, 1989
4. Bhabha, Homi K. (ed.), *Nation and Narration*, Routhledge, New York, 2000
5. Bhabha, Homi K., *The Location of Culture*, Routhledge Classics, New York, 2004
6. Boehmer, Elleke, *Colonial and Postcolonial Discourse*, Oxford University Press, New York, 2005
7. Chakrabarty, Dipesh, “Provincializng Europe: Postcoloniality and the Critique of History”, Cultural Studies, University of California, 2007
8. Dirlik, Arif, *The Postcolonial Aura: Third World Criticism in the Age of Global Capitalism*, Boulder, Westview Press, 1997
9. Eagleton, T., Jameson, F., Said, E., *Nationalism, Colonialism and Culture*, University of Minesota Press, Minneapolis, 1990
10. Fanon, Frantz, *Black Skin, White Masks*, translated from the French by Richard Philcox, Grove Press, New York, 2007
11. Fanon, Frantz, *The Wretched of the Earth*, Penguin, London 2001
12. Gandhi, Leelah, *Postcolonial Theory. A Critical Introduction*, Allen & Unwin, 1998
13. McClintock, Anne, “The Angel of Progress: Pitfalls of the Term "Post-Colonialism"”, Social Text, No. 31/32, Third World and Post-Colonial Issues, Duke University Press, 1992
14. Mignolo, Walter, “Colonial and Postcolonial Discourse: Cultural Critique or Academic Colonialism?”, Latin American Research Review, Vol. 28, No. 3 (1993)
15. Parry, Benita, *Postcolonial Studies. A Materialist Critique*, Routhledge, London 2004
16. Said, Edward, *Culture and Imperialism*, Vintage Books, New York, 1993
17. Said, Edward, *Orientalism*, Penguin Group, London 2003
18. Sartre, Jean-Paul, *Colonialism and Neocolonialism*, Routhledge, New York, 2005
19. Spivak, Gayatri Chakravorty, *A Critique of Postcolonial Reason*, Harvard University Press, 1999
20. Young, Robert J.C. *White Mythologies*, Routhledge, New York 2004

Пољски дискурс постзависности:

21. Chrzanowski, Ignacy, *Romantyzm jako czynnik rozwoju narodowości w Polsce*. Odczyt publiczny 10 grudnia 1933 roku. W: Tenże. Pisma wybrane. Z.J. Nowak, Z. Starnawski (oprac.). Wydawnictwo Literackie, Kraków 2003.
22. Czyżewski, Krzysztof, *Ścieżka pogranicza*, Sitka, 2001.
23. Czyżewski, Krzysztof, *Miłosz, Dialog, Pogranicze*, Sejny, Pogranicze, 2011.
24. Gosk, Hanna red., *Narracje migracyjne w literaturze polskiej XX i XXI wieku*, Universitas, Kraków 2012.
25. Gosk, Hanna/Kraskowska, Ewa red., *(Po) zaborach, (p)o wojnie, (p)o PRL. Polski dyskurs postzależnościowy dawniej i dziś*, Universitas, Kraków 2013.
26. Gosk, Hanna/Kołodziejczyk, Dorota red., *Historie, społeczeństwa, przestrzenie dialogu. Studia postzależnościowe w perspektywie porównawczej*, Universitas, Kraków 2014.
27. Graczyk, Ewa/ Graban-Pomirska, Monika/Horodecka, Magdalena/Żółkoś, Monika red., *Białe maski/szare twarze. Ciało, pamięć, performatywność w perspektywie postzależnościowej*, Universitas, Kraków 2015.
28. Janion, Maria, *Gorączka romantyczna*, PIW, Warszawa 1975.
29. Janion, Maria, *Niesamowita Słowiańszczyzna: fantazmaty literatury*, WL, Kraków 2006.
30. Janion, Maria/ Majchrowski, Zbigniew wybór, oprac. i red.*Transrgresje 2: Odmieńcy*, Wydaw. Morskie, Gdańsk 1982
31. Janion, Maria/ Rosiek, Stanisław wybór, oprac. i red., *Transrgresje 4: Maski*. T. 1-2, Wydaw. Morskie, Gdańsk 1986
32. Krzyżanowski, Jerzy R. "The Captive Mind Revisited". World Literature Today (World Literature Today, Vol. 73, No. 4.

33. Michalski, Mirosław, *Mesjanizm w polskiej filozofii i literaturze w latach* 1831–1863, Parafia Polskokatolicka pw. Narodzenia NMP w Toruniu, Toruń 2009.
34. Mickiewicz, Adam, *Księgi narodu polskiego i pielgrzymstwa polskiego 1832 ; Przegląd wojska*, Towarzystwo im. Stanisława Staszica, Lwów 1890
35. Miłosz, Czesław, *Zniewolony umysł*, Krajowa Agencja Wydawnicza, Kraków, 1990.
36. Nycz, Ryszard red., *Kultura po przejściach, osoby z przeszłością. Polski dyskurs postzależnościowy konteksty i perspektywy badawcze*, Universitas, Kraków 2011
37. Ujejski, Józef, *Dzieje polskiego mesjanizmu do powstania listopadowego włącznie*, Ossolineum. Lwów 1931.
38. Valsecchi, Daniel, *Między polityką a metapolityką. Samobjawienie romantycznej twórczości Adama Mickiewicza (1817–1835)*, Universitas, Kraków 2007.
39. Walicki, Andrzej, *Zniewolony umysł po latach*, Wydawnictwo „Czytelnik", Warszawa 1993.
40. Witkiewicz, Stanisław Ignacy, *Nienasycenie*, Państ. Instytut Wydawniczy, Warszawa 1992.

4. циљеви истраживања

Циљеви Примарни циљ дисертационог истраживања јесте критичка оцена пољског дискурса постзависности у контексту постколонијалне мисли.

Хипотезе 1) пољски дискурс постзависности у концептуалном погледу јесте живи део ширег постколонијалног дискурса; 2) пољски дискурс постзависности има своје специфичности у односу на постколонијални контекст.

5. очекивани резултати

Општи преглед постколонијализма с објашњењем његовог појмовно-теоријског инвентара; свеобухватна критичка процена пољског дискурса постзависности како на књижевно-теоријском, тако и на плану примењених књижевних истраживања.

6. план рада

Кандидаткиња је предложила, а комисија прихватила следећи план рада: 1. Увод; 2. *Нови* Фанонов *хуманизам*; 3. Саидов *оријентализам*; 4. *Субалтеритет* Спивакове; 5. Бабина *мимикрија*; 6. Парадокси постколонијализма; 7. *Пост-прошлост*: пољски дискурс постзависности; 8. *Пограничја* Чижевског; 9. *Трансгресије* Јањонове; 10. Милошев *кетман*; 11. Виткацијев *муртбинг*; 12. Мицкјевичев *месијанизам*; 13. Закључак.

7. методе истраживања

(постколонијална) анализа дискурса, метакритика, херменеутика.

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ КАНДИДАТА: Комисија закључује да тема дисертације *Постколонијализам и пољски дискурс постзависности* има знатан истраживачки капацитет, покрива актуелне појаве и тенденције у науци о књижевности, посебно кад је реч о савременом проучавању пољске књижевности, те да је подобна за дисертационо истраживање. Уз успешно постизање задатих циљева може резултирати значајном монографском студијом, чија би се вредност огледала у систематизацији како постколонијалне мисли уопште, тако и критички вреднованих праваца развоја савремене науке о пољској књижевности.

На основу наведених података о кандидаткињи, Комисија констатује да је Јелена Јовић подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема

подобна за израду докторске дисертације у области науке о књижевности и пољске књижевности.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Петар Буњак подобан/на за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Јелене Јовић и предложене теме докторске дисертације Постколонијализам и пољски дискурс постзависности а да се за ментора именује др Петар Буњак (редовни професор) Филолошког факултета у Београду.